

BİREYSEL EMEKLİLİK ve VERGİSEL TEŞVİKLER

Ahmet GÜZEL (*)

I - GİRİŞ

Gelişmiş ülkelerde muhtelif isimlerle uzun süreden beri uygulanmakta olan özel emeklilik uygulamaları, fon oluşturmak suretiyle piyasalara derinlik kazandırmak ve sınırlı da olsa ek istihdam meydana getirmek suretiyle uygulandıkları ekonomilere canlılık getirmiştir. Bu özelliği ile özel emeklilik sistemleri, piyasadaki tasarrufların yastık altına kanalize edilmesini önleyerek bu tasarrufların ekonominin ve piyasanın içinde işlem görmesine hizmet etmektedir.

Özel emeklilik sisteminin, ülkemizde uygulaması amacıyla 28.03.2001 tarih ve 4632 sayılı "BİREYSEL EMEKLİLİK TASARRUF VE YATIRIM SİSTEMİ KANUNU"¹ düzenlenmiş ve 27 Ekim 2003 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere uygulamaya başlanmıştır. Bu suretle özel emeklilik sistemi, "Bireysel Emeklilik Sistemi" (BES) adı altında Türk Sosyal Güvenlik mevzuatına dahil edilmiştir.

Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 1.maddesinde BES'in amaç ve kapsamı hükmüne bağlanmıştır. Buna göre "BİREYSEL EMEKLİLİK TASARRUF VE YATIRIM SİSTEMİ KANUNU"¹nun amacı, kamu sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı olarak bireylerin emekliliğe yönelik tasarruflarının yatırıma yönlendirilmesi ile emeklilik döneminde ek bir gelir sağlanarak refah düzeylerinin yükseltilmesi, ekonomiye uzun vadeli kaynak sağlayarak

istihdamın artırılması ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunulmasını teminen, gönüllü katılıma dayalı ve belirlenmiş katkı esasına göre oluşturulan bireysel emeklilik sisteminin düzenlenmesi ve denetlenmesidir.

Gelişmiş ülkelerdeki uygulamalara paralel olarak düzenlenen Bireysel Emeklilik Sistemi, sosyal güvenlik konusunda Türk Sosyal Güvenlik müessesesi bakımından son yıllarda gerçekleştirilen en önemli yapısal değişimi ihtiva etmektedir.

Türk insan yapısı göz önüne alındığında BES, Türkiye' de tasarruf ve yatırım eğiliminin artmasını ve böylece yastık altındaki paranın da sisteme kazandırılmasını temin edebilecek bir mahiyettedir.

Buna paralel olarak BES, ekonomik piyasaların derinliğinin temin edilmesi, iktisadi dalgalanmaların yaşanmasına engel olması veya bu dalgaların hafif geçirilmesinin sağlanması gibi spekülatif ve konjoktürel hareketlerin önlenmesine de hizmet eder. Bu kapsamda BES aracılığı ile Türk Ekonomisinin derinleşmesi ve yeni yatırım kaynaklarının oluşturulması sağlanabilir.

Bireysel emeklilik sisteminin makro faydalarının yanı sıra mikro anlamda bireysel faydaları da bulunmaktadır. Bu bağlamda BES'in en önemli faydası ve özelliği, emeklilik döneminde bireylerin refah seviyesini yükseltme niteliğini taşımasıdır. Bu husus, BES'in aynı zamanda hem düzenlenme sebebi hem amacı olmuştur. Bu durum, kaçınılmaz bir netice olarak BES'in sonuçlarına da yansımıştır.

(*) Vergi Denetmeni

¹ 07.04.2001 tarih ve 24366 sayılı RG'de yayımlanmıştır.

Ekonomiye büyük katkısı olduğu şüphesiz olan BES'in, mikro ve makro düzeyde etkilerini artırmak için vergisel açıdan başta olmak üzere bir takım teşviklerle desteklenmesi gerekir.

Bu yazıda BES uygulamasına ilişkin sağlanan teşvikler, vergisel avantajlar boyutuyla irdelenecektir.

II. BİREYSEL EMEKLİLİK HİZMETİNİ VERENLERE SAĞLANAN AVANTAJLAR

II.1. GVK'da² Gelir Vergisi Mükelleflerine Yönelik Sağlanan Avantajlar ve Esasları

193 sayılı GVK'da gelir vergisi mükelleflerine bireysel emeklilik sisteminden kaynaklanan harcamaları nedeniyle bir takım avantajlar sağlanmıştır.

Anılan Kanununun 40.maddesinin 9.bendine göre, işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları gider olarak dikkate alınabilecektir.

Ancak işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen ve vergi matrahının tespitinde dikkate alınan katkı paylarının toplamı aynı Kanununun 63.maddesinin birinci fıkrasının 3 numaralı bendinde belirlenen oran ve haddi aşamayacaktır:

GVK'nun 63/3 maddesine göre gider konusu yapılacak prim, aidat ve katkılar toplamı, ödendiği ayda ilgili ücretin % 10'unu ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz. (GVK madde 63/3)

GVK'nun "diğer indirimler" başlıklı 89.maddesinin 1.bendinde; beyan edilen gelirin % 10'u ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla, bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının Gelir vergisi matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden indirilebileceği hükme bağlanmıştır.

Ancak indirim söz konusu olabilmesi için sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim ve katkı tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin

safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim ve katkı payları kendi gelirlerinden indirilir. Diğer taraftan; indirimin doğru bir şekilde uygulanabilmesi için ödeme tutarı ile tarihinin belgelendirilmesi ve ödemenin aynı vergilendirme döneminde gerçekleşmiş olması gerekmektedir. (256 seri no'lu GVK GT)

Buna göre, bireysel emeklilik sistemi kapsamında işverenler tarafından ödenen katkı payları, esas itibarıyla gider olarak kabul edilmiş ancak indirimin beyanname üzerinden yapılması esas benimsenmiştir. Diğer bir ifade ile bireysel emeklilik sistemi katkı paylarının ödenmesi halinde; bu ödemeler gider olarak muhasebe kayıtlarına intikal ettirilecek; ancak aynı tutar, yıllık beyannamede kanunen kabul edilmeyen gider olarak gelir vergisi matrahının tespitinde beyan edilen gelire dahil edilecek ve aynı beyanname üzerinde beyan edilen gelirin % 10'nunu aşmamak ve yıllık asgari ücret tutarını geçmemek şartıyla ödenen bireysel emeklilik katkı payı indirim konusu yapılabilecektir.

Ödenen katkı paylarının giderlere intikali yapılmadan nazım hesaplarda izlenmek suretiyle yıllık gelir vergisi beyannamesinde indirim konusu yapılması da mümkündür.

II.2. KVK'da³ Kurumlar Vergisi Mükelleflerine Yönelik Sağlanan Avantajlar ve Esasları

KVK'nın "istisnalar" başlıklı 5.maddesinin (d) bendi ile Türkiye'de kurulu emeklilik yatırım fonlarının kazançları kurumlar vergisinden istisna edilmiştir. Buna göre bireysel emeklilik yatırım fonlarının kazançları kurumlar vergisinden müstesna olacaktır.

KVK'nın 6.maddesinde "Kurumlar vergisi, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanır. Safi kurum kazancının tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun ticarî kazanç hakkındaki hükümleri uygulanır." hükmü bulunmaktadır.

Buna göre kurumlar vergisi mükellefleri tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları gider olarak dikkate alınabilecektir.

¹ 06.01.1961 tarihli ve 10700 sayılı RG'de yayımlanmıştır.

² 1.1.2006 tarihinden itibaren geçerli (bazı maddeler ve/veya bentleri hariç) olmak üzere 21.06.2006 tarih ve 26205 sayılı RG'de yayımlanmıştır.

Ancak söz konusu ödemelerin kurumlar vergisi mükellefleri tarafından beyanname üzerinde indirim konusu yapılması mümkün değildir.

Yukarıda açıklanan hususlar 5520 sayılı KVK'dan önce uygulanan 5422 sayılı Kurumlar Vergi Kanununun 8/4-e ile 13.maddelerinde de düzenlenmek suretiyle hükme bağlanmıştır.

II.3. Gider Vergileri Kanunu ile KDVK

Bakımından Geçerli Olan Esaslar

II.3.1.BSMV Uygulaması

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28.maddesine göre "Banka ve sigorta şirketlerinin 10.06.1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar banka ve sigorta muameleleri vergisine tabidir." Aynı Kanununun 30. maddesinde ise Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) mükelleflerinin banka, banker ve sigorta şirketlerinin olduğu hükmü bulunmaktadır.

4632 sayılı Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu uyarınca münhasıran emeklilik sigortası faaliyeti için kurulan, ancak hayat ve ferdi kaza sigortaları dallarında da işlem yapabilen bireysel emeklilik şirketleri; 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu uygulamasında sigorta şirketleri kapsamında olduğundan, bunların Gider Vergileri Kanununa göre istisna edilenler hariç olmak üzere yaptıkları her türlü işlemler sonucu lehe aldıkları paralar, BSMV'ye tabi bulunmaktadır.

4632 sayılı Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 11. maddesi kapsamındaki yetkiye istinaden düzenlenen Bireysel Emeklilik Aracıları Hakkında Yönetmeliğin 4.4.maddesinde, bireysel emeklilik aracılığı; bireysel emeklilik sisteminde katılımcılara sunulan emeklilik planlarının tanıtımı, pazarlanması, satışı ve bireysel emeklilik sistemine ilişkin diğer aracılık hizmetlerini ifade ettiği hükme bağlanmıştır. Aynı yönetmeliğin aynı maddesinde Bireysel emeklilik aracısı: Bir sözleşmeye dayanarak, daimi bir surette şirketlerin emeklilik sözleşmelerine aracılık eden veya bunları şirket adına yapan kişi olarak tanımlanmıştır.

7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanununun 9.maddesi ile 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28. ve 30.maddeleri gereğince sigorta acentelerinin BSMV'ye tabi olmaları için poliçe tanzimine veya tahsilata yetkili olmalarına bağlıdır.

Buna göre bireysel emeklilik şirketleri nam ve hesabına bireysel emeklilik katılımcıları ile sözleşme yapmak veya tahsilat yapmak konusunda, bireysel emeklilik şirketleri tarafından bireysel emeklilik aracılara yetki verilmiş olması durumunda; banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefi olacaklar ve bireysel emeklilik aracıları tarafından yapılan her türlü muameleler dolayısı ile lehe alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi tutulacaktır.

Yukarıda yapılan açıklamalara göre sigorta şirketleri nam ve hesabına sigortalı ile sözleşme yapma ve prim toplama yetkisi bulunmayan bireysel emeklilik aracılarının yaptıkları işlemler banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamı dışında olup bunlar için banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefiyetinin tesisine ve banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına giren işlemler yapılmaya başlanmadığı müddetçe banka ve sigorta muameleleri vergisi beyannamesi verilmemesi gerekir.

Diğer taraftan 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 29.maddesine göre Aşağıda yazılı muameleler dolayısıyla alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisinden müstesnadır:

1. Emeklilik sözleşmeleri, hayat sigortaları (hayat sigortalarında ferdi kaza, hastalık sonucu maluliyet ve tehlikeli hastalıklar teminatlarının da ek teminat olarak verildiği sözleşmeler dahil) ve sağlık sigortaları ile ihracata ait nakliyat sigortalarında sözleşme ve poliçe üzerinden alınan paralar (29/i).

2. Emeklilik yatırım fonlarının, sermaye piyasalarında yaptıkları işlemler nedeniyle elde ettikleri paralar (29/t),

3. Banka ve sigorta şirketleri ile emeklilik şirketlerinin kuruluşlarında veya sermayelerini arttırdıkları sırada çıkardıkları hisse senetlerinin itibari değerlerinin üzerinde elden çıkarılması sonucu kendi lehlerine kalan paralar (29/u).

Görüleceği üzere Gider Vergileri Kanununun 29.maddesi ile düzenlenen hükümlerle bireysel emeklilik sistemi teşvik edilmiştir.

C-Katma Değer Vergisi Açısından Değerlendirme

Katma Değer Vergisi Kanununun 5 17.maddesinin 4-e bendine göre Banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına giren işlemler ve tali acenteler dahil sigorta acente ve üretörlerinin sigorta muamelelerine ilişkin işlemleri KDV'den istisnadır.

Buna göre, Bireysel Emeklilik Aracılarının bireysel emeklilik şirketleri tarafından katılımcılara sunulan emeklilik ürünlerinin tanıtımı, pazarlaması, satışı ve bireysel emeklilik sistemine ilişkin diğer aracılık hizmetlerine ilişkin faaliyetleri kapsamındaki sigorta muamelelerine ilişkin işlemler kapsamında değerlendirilerek katma değer vergisinden istisna edilecektir. Ancak yukarıda da açıklandığı üzere bu kimselerin bireysel emeklilik şirketleri nam ve hesabına bireysel emeklilik katılımcıları ile sözleşme yapmak veya tahsilat yapmak konusunda, bireysel emeklilik şirketleri tarafından bireysel emeklilik aracılarına yetki verilmiş olması gerekir.

KDV'nin konusuna giren başkaca bir işlem yapmayan Bireysel Emeklilik Aracıları KDV mükellefiyeti tesis ettirmeyeceklerdir.

III. BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE KATILAN KİMSELER İÇİN DÜZENLENEN AVANTAJLAR**III.1.Sadece BES Kaynaklı Gelir Elde Edenlere Sağlanan Avantajlar**

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf Ve Yatırım Sistemi Kanununun 4.maddesine göre bireysel emeklilik sistemine medeni hakları kullanma ehliyetini haiz kişiler katılabilir. Sisteme katılacak kişiler, şirket ile emeklilik sözleşmesi imzalamak zorundadırlar.

Esas itibarıyla gerçek kişiler için mümkün olan ve tamamlayıcı bir sosyal güvenlik sistemi mahiyetini taşıyan BES'in, Türkiye'de yerleşmesini hızlandırmak ve kolaylaştırmak için gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin yanı sıra bu sisteme katılan kişiler için de GVK'nın bir takım avantaj veya kolaylıklar sağlanmıştır.

193 sayılı GVK'nun 75.maddesinde BES vasıtasıyla elde edilen bazı gelirler "irat" olarak kabul

edilmek suretiyle menkul sermaye iradı (MSİ) sayılmıştır.

GVK'nun 75.maddesinin 15.bendinde

a. "On yıl süreyle pirim, aidat veya katkı payı ödemedi ayrılanlara yapılan ödemeler."

b. "On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlar ile diğer sandık ve sigortalardan on yıl süreyle prim veya aidat ödeyenlere ve vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler."

c. "Bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler" MSİ kabul edilmiştir.

Buna göre BES'ten emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlara yapılan ödemelerin MSİ sayılabilmesi için bu kimselerin 10 yıl süreyle katkı payı ödemiş olmaları gerekir. Diğer taraftan bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler herhangi bir süreyle sınırlı olmaksızın MSİ olarak kabul edilecektir. Bunun yanı sıra bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlara yapılan ödemeler de her halükarda MSİ addedilecektir.

GVK'nun 86.maddesinin 1.bendinin (a) alt bendinde GVK'nın 75.maddesinin (15) numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratlarının her hangi bir süre veya miktar sınırlaması olmadan hiçbir şekilde beyan edilmeyeceği, diğer gelirler nedeniyle beyanname verilse dahi bu gelirlerin beyannameye dahil edilmeyeceği hükme bağlanmıştır. Kanaatimizce bireysel emeklilik sistemine ilişkin olarak getirilen en önemli teşvik edici unsur da budur.

Aynı Kanunun 94.maddesinin 15.bendinin (b) ve (c) alt bentlerine göre On yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlara yapılan

⁴ 28 Şubat 2002 tarih ve 24681 sayılı RG'de yayımlanmıştır.

⁵ 02.11.1984 tarih ve 18563 sayılı RG'de yayımlanmıştır.

ödemeler için % 10; bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemeler için ise % 5 tevkifat yapılması öngörülmüştür.

Görüleceği üzere bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelere tevkifat usulüyle vergilendirmede % 5'lik bir avantaj sağlanmış olmaktadır.

Buna göre yukarıda açıklanan GVK'nın 75.maddesinin 15.bendine göre BES'ten elde edilen MSİ'lerin yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilebilmesi hiçbir şekilde mümkün değildir. Bu kapsamda söz konusu gelirler için yapılan tevkifat usulü ile vergilendirme, nihai vergilendirme olacaktır.

Bir başka teşvik edici unsur olarak, GVK'nun 22.maddesinin 1.bendine göre bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazananlar ile bu sistemden vefat, malûliyet veya tasfiye gibi zorunlu nedenlerle ayrılanlara yapılan ödemelerin % 25'i gelir vergisinden müstesna tutulmuştur. Ayrıca, istisna edilen tutar üzerinden GVK'nun 94.maddesinin birinci fıkrasının (15) numaralı bendine göre tevkifat da yapılmayacaktır.

Anlaşılabacağı üzere, 10 yıl süreyle katkı payı ödemiş olmakla birlikte bireysel emeklilik sisteminden emeklilik hakkı kazanmadan ayrılanlara yapılan ödemeler için bir istisna söz konusu olmadığı gibi bu ödemelerin tamamının 94.maddeye göre tevkifata tabi tutulması gerekir. Bu husus, bireysel tasarrufların ekonomide aktif kalmaya devam etmesini ve emekliliğe kadar bireysel tasarrufların ekonomiye akmasını sağlayacak bir unsurdur.

III.2.Bireysel Emeklilik Sistemine Katılmış Olup Ücret Geliri Elde Edenler İçin Sağlanan Avantajlar

Yukarıda açıklandığı üzere Gelir Vergisi Kanununun 63 ve 89.maddelerinde yer alan hükümler uya-

rınca bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payı ve primlerin, belirli şartlar çerçevesinde gelir vergisi matrahının tespitinde indirimi mümkün bulunmaktadır.⁶

GVK'nın 86.maddesinin 1.bendinin (b) alt bendine göre, tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde dahi bu gelirler, beyannameye dahil edilmez. Ancak, birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, GVK'nun 103.maddesinde yazılı tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri için de yıllık beyanname verilmeyip, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde dahi bu gelirler beyannameye dahil edilmeyecektir.

Buna göre, birden fazla işverenden ücret alan kimselerin birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerin toplamının, aynı Kanunun 103.maddesinde yazılı tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (2006 takvim yılı için 18.000 YTL) aşması halinde bu ücret gelirleri için yıllık beyanname verilecektir.

Bu kapsamda ücret geliri elde edenler tarafından yıllık gelir vergisi beyannamesinin verilmesi halinde GVK'nun 89.maddesinin 1.bendi uyarınca beyan edilen gelirin % 10'unu (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta primleri için, beyan edilen gelirin % 5'ini) ve asgarî ücretin yıllık tutarını aşmak şartıyla bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden indirilebilir. Ancak indirimin doğru bir şekilde uygulanabilmesi için ödeme tutarı ile tarihinin belgelendirilmesi gerekmektedir. (256 seri no'lu GVK GT) Aksi halde indirim uygulamasından yararlanılamayacaktır.

Önemle belirtmelidir ki, katkı paylarının indirim konusu yapılabilmesi için sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim ve katkı tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının

⁶ Ancak indirimin doğru bir şekilde uygulanabilmesi için ödeme tutarı ile tarihinin belgelendirilmesi gerekmektedir. (256 seri no'lu GVK GT)

hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması gerekir. (GVK madde 89/1 parantez içi hüküm)

III.3.Sadece Tevkifat Suretiyle Vergilendirilen Ücretliler İçin Sağlanan Avantajlar

Yukarıda da açıklandığı üzere GVK'nın 86.maddesinin 1.bendinin (b) alt bendine göre tek işveren den alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler için yıllık beyanname verilmez; diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde dahi bu gelirler beyannameye dahil edilmez. Dolayısıyla söz konusu kimselerin elde ettikleri ücretler üzerinden yapılan tevkifat, nihai vergilendirme olacaktır.

Ücretlilere münhasıran nihai vergilendirme olarak tevkifat usulünün uygulanması durumunda da bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları brüt ücretten indirilebilecektir:

193 sayılı GVK'nın 63.maddesine göre ücretin gerçek safi değeri işveren tarafından verilen para ve aylarla sağlanan menfaatler toplamından aynı maddede belirlenen indirimler yapıldıktan sonra kalan miktardır.

Aynı maddenin birinci fıkrasının 3.bendinde ücretliler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, yapılacak indirimler arasında sayılmıştır. Ancak bireysel emeklilik katkı paylarının ücretin gerçek safi değerinin hesaplanmasında dikkate alınabilmesi için emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması ve ödenen katkı paylarının tutarı ile tarihinin belgelenmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan; indirim konusu yapılacak katkı paylarının toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin % 10'unu ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz. (GVK madde 63)

Madde hükmünde; karşılaştırma yapılacak "aylık ücret" ile "yıllık asgari ücret"ten ne anlaşılması gerektiği hususunda bir belirleme bulunmamaktadır. Kanaatimizce aylık ücret ifadesinden asgari ücretin "yıllık brüt tutarı"; aylık ücret kavramından ise "brüt ücret tutarı"nın anlaşılması gerekir.

IV.SONUÇ

Yazımızın önceki bölümlerinde açıklanmaya çalışıldığı üzere bireysel emeklilik sistemine münhasıran Gelir ve Kurumlar Vergisi mükelleflerinde oldu-

ğu gibi bu sisteme katılan gerçek kişiler için de oldukça önemli sayılabilecek bir takım vergisel avantajlar sağlanmıştır.

Kanaatimizce bu husus BES'in ülke ekonomisine katkıda bulunması ve ülkemizde yerleşmesi ve yaygınlaşması bakımından tamamlayıcı bir unsur niteliğindedir.

Diğer taraftan; özellikle sadece BES kaynaklı olarak elde edilen gelirlerin GVK'nun 86/1-a maddesi uyarınca, "hiçbir şekilde beyan edilmemesi ve diğer gelirler nedeniyle beyanname verilse dahi beyannameye dahil edilmemesi" emeklilik ve/veya yaşlılık döneminde bireysel, (dolayısıyla toplumsal) refahı artırıcı bir unsur olacaktır.

Kaynakça

-Ahmet GÜZEL, Katma Değer Vergisi Beyanname Düzenleme Esasları, Nobel Kitabevi, Eylül 2005

-GVK ve ilgili tebliğleri,

-KVK ve ilgili genel tebliğleri

-4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu

-Bireysel Emeklilik Aracıları Hakkında Yönetmelik,

-7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu

-Beyanname Düzenleme Klavuzu 2006, HUD, İstanbul

- www.bireyselemeklilik.gov.tr

- www.kocportfoy.com.tr

- www.artiemeklilik.com

- www.besonline.net

- www.akemeklilik.com.tr

- www.insankaynaklari.com

- www.spk.gov.tr

- www.oyakemeklilik.com.tr

- www.alomaliye.com.tr

